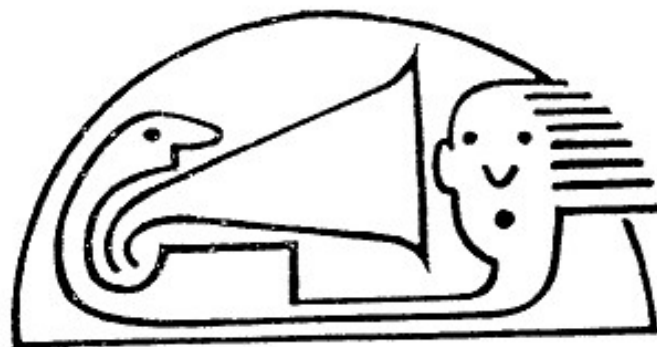

Politická korektnost

Doc. Mgr. Petr Žantovský, Ph.D.

Politická korektnost - definice

„Postmarxistický levicový politický kodex, který nařizuje **vyhýbat se slovům a činům, jež by mohly vyjadřovat diskriminaci či upřednostňování** ve vztahu k osobám jiné rasy, pohlaví, sexuální orientace, třídy, národnosti menšiny, především žen, černochů, homosexuálů, lesbiček, osob tlustých, ošklivých a starých.

Na konci 20. století se doporučení užívat PC objevila v USA i ve školních příručkách a výukových programech, a ten, kdo tím pohrdal, vystavoval se bojkotu kolegů, peněžnímu trestu ba dokonce propuštění z práce“. (Wladyslaw Kopaliński, 1999).

Politická korektnost

Jazyk formuje vnímanou skutečnost – fyzikální, přírodní, ale také společenskou či politickou realitu, a do jisté míry také duchovní svět, naši představivost, hodnoty či naši mravnost. Právě proto rozličné totalitní systémy formovaly vlastní specifické jazyky (či spíše způsoby vyjádření reality, způsoby vnucování určitého přesvědčení).

- Klemperer: jazyk Třetí říše (nacismu),
- Orwell: „novoreč – newspeak“

Politická korektnost

Novořeč se zabydluje především v byrokracii a v politických projevech. PC je nástrojem určitých masmédií, která ovlivňují veřejné mínění a snaží se svým příjemcům utvářet určité souřadnice pojmů, „**jedině správné**“ úsudky a nové návyky. To všechno má pomáhat ideologickému boji.

Podle některých analytiků média veřejnosti sugerují model tzv. **slabého myšlení** – pojem pochází od italského postmodernisty Gianniho Vattima. Slabé myšlení znamená **vyhýbání se jednoznačnému hodnocení**, vyhýbání se oceňování, problémy v rozlišování základních mravních kategorií jako jsou např. dobro a zlo, šlechetnost a darebáctví, slušnost a kariérismus, pravda a lež, atd.

Tyto problémy rozlišování a sklon stírat rozdíly mezi pojmy nazval polský básník Zbigniew Herbert **sémantickým kolapsem**.

Politická korektnost

Totalitní novořeč

- Nacistická (vraždění Židů za to, že jsou Židy, nacisti nazývali „řešením židovské otázky“,
- Sovětská - gulagy – tábory smrti v SSSR úředně nazývali nápravně výchovná zařízení).

Principy politické korektnosti

Propagandistickou válku o definování té samé reality vyhrají ti jimž se podaří vnutit ostatním svůj nový jazyk. Čí jazyk, popisující jiným způsobem tu samou politicko-společenskou skutečnost, získá převahu, ten bude politickým vítězem. Tak se jazyk politické správnosti stává nástrojem propagandy a je velmi účinnou formou **kontroly názorů**.

Politická korektnost

Zásady PC:

- Každé hodnocení je projevem intolerance, nedostatku otevřenosti vůči druhým, ba projevem násilí a povyšování se nad druhé. V této situaci je dokonce i samo vnímání rozdílů (např. jejich pojmenování), nemluvě už o jejich vědeckém výzkumu, nemravné.
- Vše, co se týká lidí, jejich života, kultury, hodnot atd. je proniknuto ideologií a politikou. Ideologie a politika jsou tedy také skutečným základem mravnosti a norem. Proto neexistují zásady všeobecné mravnosti ani přirozených práv člověka.

Politická korektnost

- Kultura, tradice, zvyky a též hodnoty obsahují již ve své podstatě omezení svobody jednotlivce. Jsou vůči jednotlivci **nátlakové** – tedy vyvíjející nátlak, útlak – to je oblíbený termín těch kdo prosazují PC. Stejně nátlaková je pravda, tedy i pravda omezuje svobodu. *„Každý, kdo věří v nějakou pravdu, je hrozbou pro jiné.“* Tato slova jednoho z kritiků postmodernismu, filozofa Allana Blooma (citát je z knihy *The Closing of the American Mind*) velmi dobře vystihují podstatu problému.
- **Všechno je relativní** a záleží na okolnostech a východiscích. To znamená, že *„pravda neexistuje“* a *„každý má svou pravdu“*, jsou různá hlediska a ať jsou jakákoli, je třeba je tolerovat, nikdy je nelze odsoudit.

Politická korektnost

Konformismus skrytý v PC, vede ke snižování mravních nároků, které člověk klade sám na sebe i na jiné, a také na celkový rozpor mezi radikálním heslem postmodernistů „**Pravda vás zotročí**“ a základním pravidlem tradiční konzervativní etiky „**Pravda vás vysvobodí**“. Důležité je pochopit pokrytectví PC. Jakkoli hlásá ušlechtilou toleranci a blahosklonnost, brání svobodě jednotlivce a jeho právu rozhodovat o sobě, začíná se měnit ve svébytný intelektuální a mravní teror.

Politická korektnost

Politické nátlakové skupiny prostřednictvím PC realizují své politické cíle.

Napovídají nám, co a o čem se má říkat, psát, co bychom neměli obhajovat, zatracovat, co je třeba chválit.

Určují, která témata (a authority) jsou vhodné a správné a která nejsou.

Říkají nám, které zlo je lepší než jiné zlo.

A co ještě horší, PC začala působit i zpětně – zasahuje do dějin, tradic, paměti i intelektuálního dědictví minulosti. Všechno se přehodnocuje, ale nikoli ve jménu pravdy nýbrž ve jménu správnosti.

Politická korektnost

Příklady PC:

V USA se ozvaly hlasy, aby ze školní povinné četby vypustili Shakespeara, protože některá jeho díla nesplňují kritéria PC. Např. *Kupec benátský* je antisemitský – jeho negativním hrdinou je bezcitný Žid. *Richard III.* propaguje odpor vůči handicapovaným – záporný hrdina je hrbatý. *Romeo a Julie* je podle PC dílo, které diskriminuje „jinak milující“ .

Příklady korektních termínů:

- Nejhorší, špatný (pracovník, závodník, student) – nejméně dobrý.
- Podvodník – osoba eticky dezorientovaná.
- Škaredý – kosmeticky odlišný.
- Tlustý – gravitačně odlišný.
- Homosexuál, lesbička – jinak milující.
- Marnotratný – šetrný v negativním smyslu.
- Alkoholik – zneužívající substance.
- Handicapovaný, invalida – alternativně schopný.
- Neschopný – odlišně schopný.
- Starý – věkem obohacený, senior.
- Nudný – odlišně zajímavý.
- Vývojově opožděné dítě – dítě ve zvláštní péči.
- Konkubinát – neformální svazek.
- Nemocní, pacienti – uživatelé léků.
- Černoch – Afričan.
- Černoch, obyvatel USA – Afroameričan.
- Nízký – osoba směřující vzhůru.

Slovník PC podle Ivana Breziny

1. **Ošklivý člověk** - Kosmeticky diferentní jedinec, esteticky odlišná osoba, faciálně handicapovaný spoluobčan
2. **Postižený, mrzák, kript** - Alternativně schopný jedinec
3. **Skrček, trpaslík, připrclík** - Vertikálně znevýhodněný spoluobčan
4. **Hajzl, svině, podrazák** - Eticky dezorientovaná osoba
5. **Pasák** - Erotický manažer
6. **Potrat** - Zážitek blízkosti života (NLE – Near Life Experience)
7. **Historie** - Dějiny (původní termín nelze použít, protože je odvozen z anglického ‚his story‘, tedy ‚jeho příběh‘. Jako takový zcela pomíjí roli žen. Musel by tedy existovat i alternativní výraz ‚herstorie‘).
8. **Hysterka, magor** - Emocionálně svébytný jedinec

- 9. Živý** Dočasně metabolicky funkční osoba
- 10. Mrtvý** - Permanentně metabolicky nefunkční osoba
- 11. Cikán, bakelit, osoba práce se štíticí** - Spoluobčan romského původu
- 12. Rákosník, šikmovočko** - Spoluobčan vietnamského původu
- 13. Běloch, tvarohový ksicht** - Jedinec se sníženou tvorbou melaninu
- 14. Pod'obaný, Uhrin, Poulíček, beďarák** - Dermatologicky odlišný spoluobčan
- 15. Tulák, pobuda, houmlesák** - Osoba s nespecifikovanou cílovou destinací

16. Spalovač mrtvol - Operátor zpopelňovací linky

17. Kanibal, lidožrout - Vnitrodruhově
nutrifikovaný jedinec, antropotarián

18. Počítačový jouda, IT negramot -
Technologicky handicapovaný spoluobčan,
počítačově negramotný jedinec

19. Opilec, notorik, závislák - Dobrovolník
testující funkční meze detoxifikační kapacity
jater

20. Rozvojové země - Země tzv. třetího světa s
alternativním vývojem

21. Zamlklý, bojácný - Konverzační minimalista

- 22. Nejhorší** - Nejméně nejlepší
- 23. Neohrabaný, nešikovný** - Svěbytně koordinovaný jedinec
- 24. Parazit** - Tělesný host patřící k jinému biologickému druhu
- 25. Prd'och, smradlák, bzdič** - Gastroenterologicky expresivní osoba
- 26. Chyba, bota, omyl** - Produkt alternativní logiky
- 27. Plešoun, Fantomas** - Vlasově deficitní spoluobčan, organický skinhead
- 28. Retard, zpomalený** - Ontogeneticky (vývojově) váhavý jedinec
- 29. Dávačka, děvka, lehká holka** - Rychle a snadno sexuálně kompatibilní žena
- 30. Nezvladatelné nakupování, shopaholismus** - Zvýšená vnímavost k marketingovým výzvám
- 31. Promiskuitní** - Sexuálně multilaterální jedinec obojího pohlaví
- 32. Tanec** - Prekoitální rytmická aktivita

- 33. Frigidní** - Sexuálně inkompatibilní osoba
- 34. Zavražděný** - Jedinec s nedobrovolně omezenou délkou existence
- 35. Slepý** - Spoluobčan bez možnosti příjmu vizuálního signálu
- 36. Opisování** - Neautorizované užití cizího duševního vlastnictví
- 37. Přistěhovalec** - Potenciální spoluobčan, dosud však bez úředně dořešeného statusu
- 38. Impotent** - Jedinec s trvale vysokou elasticitou penisu
- 39. Flám** - Nárazové požívání etanolu
- 40. Sváteční ožrala** - Kalamitní piják východního typu
- 41. Blití, šavle, zvracení** - Neplánovaný zpětný výdej recentního kalorického příjmu
- 42. Venkovský balík, buran** - Regionálně ukotvený jedinec, který dosud neztratil odvěký vztah k lidové tradici
- 43. Důchod** - Zasloužený odpočinek po životě plném namáhavé práce

- 44. Kocovina** - Etanolem indukovaná iontová disbalance
- 45. Manželka** - Osoba ženského pohlaví žijící v institucionálně uznaném partnerském svazku
- 46. Sériový vrah** - Anetická osobnost, u níž se nedostatek empatie projevil tím, že postupně zbavila života větší množství spoluobčanů
- 47. Kretén** - Alternativně inteligentní jedinec
- 48. Piják** - Osmoticky nevybalancovaná osoba
- 49. Člověk rozdrcený autem** - Vehikulárně komprimovaná biologická forma neschopná další existence
- 50. Kurva** - Poskytovatelka komerčních erotických služeb elnacional.com.do
- 51. Děvka, kurevník** - Osoby obojího pohlaví, trpící závislostí na sexu s více partnery bez finančního plnění
- 52. Mukl** - Subjekt nápravně-výchovného procesu, osoba páchající kriminální delikty t. č. s omezenou svobodou pohybu

- 53. Socka** - Ekonomicky marginalizovaný jedinec se sníženým sociálním statusem
- 54. Loudal** - Časově posunutý spoluobčan
- 55. Srab, zbabělec** - Člověk odmítající přijmout zásadní životní výzvy
- 56. Pastevec, bača** - Kontrolor skotu
- 57. Utopenec** - Akvaticky pozměněný jedinec
- 58. Smažka** - Chemicky pozměněný jedinec
- 59. Uklízečka** - Interiérová kosmetička, šlechtitelka podlahových krytin
- 60. Prodavač baget** - Sandwich operator
- 61. Černoch** - Afroameričan, intenzivněji pigmentovaný spoluobčan
- 62. Hluchý** - jedinec preferující vizuální orientaci před sluchovými vjemy

**If you're surprised, it means you don't
see enough black people in major roles.**

BRIDGET JONES

THE EDGE OF REASON

**join us on our mission for better black
representation in the media**

@legallyblackuk

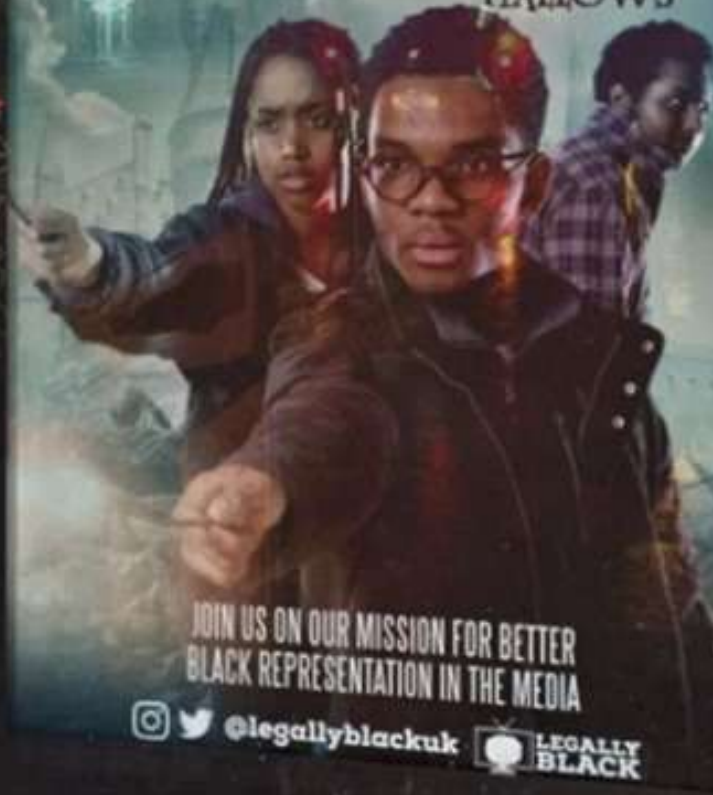
**LEGALLY
BLACK**

JCDecaux

IF YOU'RE SURPRISED, IT MEANS YOU DON'T SEE
ENOUGH BLACK PEOPLE IN MAJOR ROLES.

Harry Potter

AND THE
DEATHLY
HALLOWS

JOIN US ON OUR MISSION FOR BETTER
BLACK REPRESENTATION IN THE MEDIA

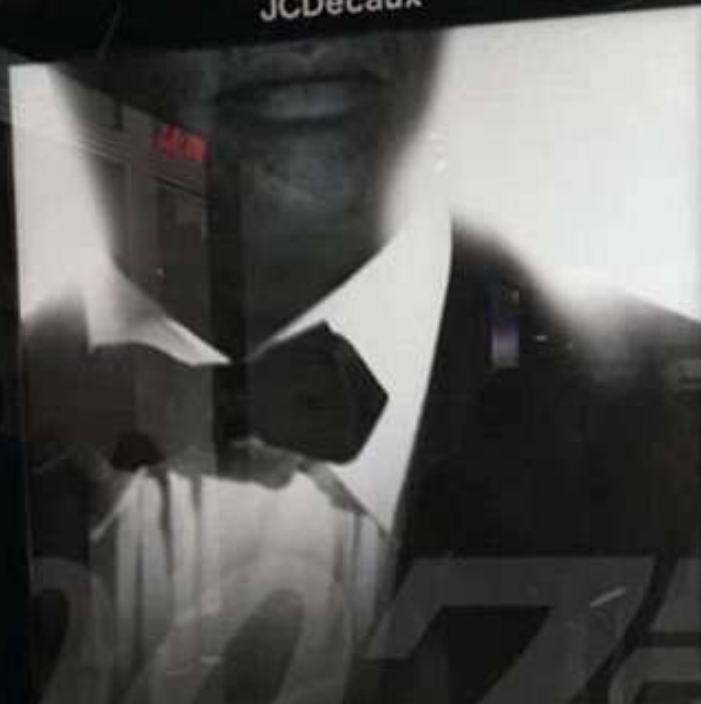

@legallyblackuk

LEGALLY
BLACK

JCDecaux

IF YOU'RE SURPRISED,
IT MEANS YOU DON'T SEE ENOUGH
BLACK PEOPLE IN MAJOR ROLES.

SKYFALL

007™

JOIN US ON OUR MISSION FOR BETTER
BLACK REPRESENTATION IN THE MEDIA

@legallyblackuk

LEGALLY
BLACK

IF YOU'RE SURPRISED,
IT MEANS YOU DON'T SEE ENOUGH
BLACK PEOPLE IN MAJOR ROLES.

A LEGALLY BLACK FILM

TITANIC

JOIN US ON OUR MISSION
FOR BETTER BLACK REPRESENTATION
IN THE MEDIA

@legallyblackuk

LEGALLY
BLACK

Ukázky PC ve filmu

<https://www.youtube.com/watch?v=Zh3Yz3PiXZw&t=181s>

<https://www.youtube.com/watch?v=iKcWu0tsiZM&t=7s>

Doporučená literatura

Anthony Browne – Úprk rozumu. Praha: Dokořán 2009,
ISBN: 978-80-7363-240-3

Agnieszka Kołakowska - Politická korektnost a totalitní
mentalita. In: Revue Politika 9/2005. Dostupné:
[https://www.cdk.cz/politicka-korektnost-totalitni-
mentalita](https://www.cdk.cz/politicka-korektnost-totalitni-mentalita)

Roman Cardal- Myslet v diktatuře korektnosti. Praha:
Academia Bohemica 2018. ISBN: 978-80-90446984

Roman Cardal - Myslet v diktatuře korektnosti 2. Od
ideologie zpět k realitě. Praha: Academia Bohemcia
2020. ISBN: 978-80-90724969

[https://www.youtube.com/watch?v=Zh3Yz3PiXZw&t=1
12s](https://www.youtube.com/watch?v=Zh3Yz3PiXZw&t=112s)